

Beekdal Geeserstroam

Beken en andere waterlichamen zijn in Nederland de afgelopen jaren op veel plekken hersteld. Komen de effecten van grootschalige beekherstelmaatregelen overeen met de verwachtingen? Welke processen en factoren leiden tot een optimaal en succesvol herstel van aquatische ecosystemen? Het gehele stroomgebied van de Geeserstroam in Drenthe is in 2005 en 2006 opnieuw ingericht. Ten westen van Gees is een rechtgetrokken waterschapsleiding weer veranderd in een meanderende beekloop en daar krijgt nu op ca. 700 ha landbouwgebied de beekdalnatuur door hydrologisch herstel nieuwe kansen – met herstel van veel natuurwaarden, karakteristieke flora, weidevogels (zie De Levende Natuur 107 (2006)). In het noordelijke deel moet een kwelwatergevoed systeem ontstaan dat periodiek droog kan vallen. Landschapsecologisch en historisch onderzoek wijzen op een oorspronkelijk hydrologisch neutraal systeem.

In 2015/16, tien jaar na de herinrichting, is zowel in het noordelijk deel (de Mepper hooilanden) als in het zuidelijke deel (omgeving de Klinkenberg) de vernatting goed te zien. Volgens Ab Grootjans die driedimensionale illustraties maakte van bodemopbouw, grondwaterstromingen en vegetatie is “het hydrologische systeem beter hersteld dan de oorspronkelijke plannen beoogden”. Er stroomt grondwater toe vanuit het westen, uit de boswachterij (of een voormalig hoogveengebied), terwijl er nauwelijks grondwater kan uitstromen (wel oppervlaktewater). Er is een waterplas ontstaan met een zeldzame pioniervegetatie langs de oostelijke oever, die zich mede door begrazing van ganzen goed handhaaft, met o.a. Klein vlooienkruid (*Pulicaria vulgaris*), Goudzuring (*Rumex maritimus*), Schildereprijs (*Veronica scutellata*) en Rimpjes (*Corrigiola litoralis*). Echter, in plaats van het verwachte basenrijke moeras- en schraallandgebied heeft zich een relatief eutroof moeras (een pitrusvegetatie) ontwikkeld. Dat is een gevolg van nog te hoge fosfaatgehalten in de bodem. Nadere analyses van het grondwater, inclusief natuurlijke isotopen, zou beter inzicht in leeftijd en herkomst kunnen geven.

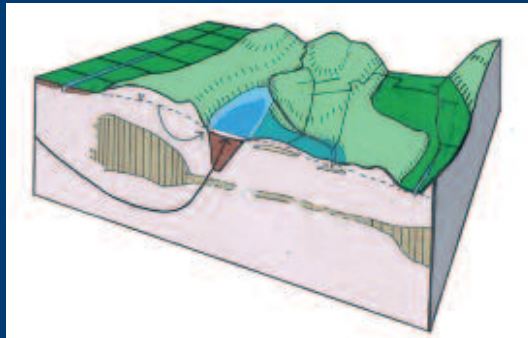
De resultaten van de eerste twee jaar na de herstelwerkzaamheden zijn in 2008 gerapporteerd (Alterra 1790, ISSN 1566-7197). In 2007 is het merendeel van de macrofauna taxa (60 %) weer teruggekeerd in de beek en er zijn 36 nieuwe taxa bijgekomen – vooral typische kolonisten. De verwachte typische laagland-beeksoorten als ook doelsoorten zijn er in 2007 (nog) niet – en er zijn nog geen nieuwe resultaten bekend.

Paddenstoelen in Crommenije

De Crommenije is met een boot vanaf het Alkmaardermeer te bereiken. De oeverlanden bestaan vooral uit rietlanden en moeras-

bossen en verder zijn er ook natte graslanden, voedselrijk moeras en veenmosrietland. De oevers zijn niet toegankelijk; op aanvraag zijn groepsexcursies mogelijk. Piet Brouwer heeft hier als vrijwilliger bij Staatsbosbeheer paddenstoelen geïnventariseerd vanaf 2015. De bossen zijn 25 tot 75 jaar oud “een onaangeroerde wildernis” en daar vindt Piet de meeste paddenstoelen en hij maakt er prachtige foto's van. Bijzondere gevonden Rode lijstsoorten zijn: Slanke kopergroenzwam (*Psilocybe pseudocyanea*) in het bos, op overjarige rietstengels Rietmycena (*Mycena belliae*) en op de mooie ronde veenmoskussens: Veenmosrussula (*Russula sphagnophila*) en Veenmosgordijnzwam (*Cortinarius tubarius*). Verder noemt Piet o.a. Zompzwammen (*Alnicola* sp.), Kaal veenmosklokje (*Galerina tibii-cystis*) en Vlokkig veenmosklokje (*G. paludosa*), Bleke moeraszwavelkop (*Psilocybe elongata*) en Braakrussula (*Russula emetica*). Zijn vondsten laat hij bevestigen bij de Mycologische Vereniging.

In de Crommenije komen dankzij de vele uiteenlopende terreintypen zeer veel soorten planten en dieren voor. Plaatselijk oefent de vroegere zeearm van het IJ nog een licht brakke invloed uit. Met name de veenmosrietlanden zijn van bijzondere waarde. Daar komen o.a. Ronde zonnedauw (*Drosera rotundifolia*) en Welriekende nachtorchis (*Platanthera bifolia*) voor.

Geeserstroam 2015

(illustratie: Ab Grootjans)

Slanke kopergroenzwam

Rietmycena

(foto's: Piet Brouwer)

Project IJsselwaterwaarden Olst afgerond

Eind september 2016 vond de feestelijke afronding van het project IJsselwaterwaarden Olst plaats. Het gebied ligt aan beide zijden van de IJssel, vanaf de dorpskern van Welsum stroomafwaarts tot het al bestaande natuurgebied Duursche Waarden. Een enorm project: zestien jaar lang is er overlegd, gepland en aan de realisatie gewerkt door de provincie Overijssel, het Rijk, de gemeente Olst-Wijhe, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer. Vanaf 1 maart 2015 treedt Staatsbosbeheer ook op als uitvoerder van het project. Het gebied moest vooral veiliger worden, maar ook unieker en

mooier. Er zijn nevengeulen aangelegd in de Fortmonder- en de Welsumerwaarden, maar in het oog springen vooral de nieuwe nevengeul over De Enk en daaroverheen de nieuwe 110 meter lange wandel/fiets Juttengatsbrug. In en langs de nevengeulen krijgen riviergebonden flora en fauna nieuwe kansen, en soorten zoals Cipreswolfsmelk (*Euphorbia cyparissias*) en Kwartelkoning (*Crex crex*). Er zijn natuurvriendelijke oevers gecreëerd, een ooibos (in De Zaai) en kleinere landschapselementen kregen ook aandacht. Een haag van Sleedoorn (*Prunus spinosa*) en Meidoorn (*Crataegus monogyna*) is verplaatst van De Enk naar De Zaai inclusief Sleedoornpages (*Thecla betulae*).

Aan recreatiemogelijkheden is gedacht en op het voormalige Olasfa-terrein en in de Enk is vervuilde grond verwijderd. Zie <http://www.infocentrumijssel.nl/> voor panoramabeelden.